

1916-12-16

þÿ ' ½ - 0 ' ç Ä ç 1 µ À 1 3 Á ± Æ ± - µ 0 • - ± Â

þÿ • Á µ Å ½ • Ä 1 0 ì Á ì 3 Á ± ¼ ¼ ± C o o p 2 0 0 2

Library of Neapolis University Pafos

<http://hdl.handle.net/11728/8483>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Διάφορα
Αρχαιότητες
Εν. Πάφου

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΕΚ ΝΕΑΣ ΠΑΦΟΥ

Χορίς να έχομεν αξιώσεις αρχαιολογούντων ἀλλ' ἐξ ἁπλοῦ καθήκοντος πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς ἰδιαίτης ἡμῶν πατρίδος δημοσιεύομεν τὰς κάτωθι ἀνεκδότους ἐπιγραφὰς διὰ τῶν ἠοίων προστίθεται κίτι ὅσον μικρὸν καὶ ἂν εἶγε τοῦτο εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Κύπρῳ Ῥωμαϊκῆς ἡρατίας, ἥτις πολλὰ τὰ κενὰ παρουσάζει.

I
Ἡ πρώτη ἐπιγραφή ἀνεκαλύφθη ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς οἰκίας τοῦ ἐκ Πάφου Γιαννῆ Χ" παπα Γεωργίου πρὸ ἐνὸς περίπου ἔτους 100 μ. νοτίως τῆς τοποθεσίας «Φάβρικα» τὴν ὁποίαν ὁ ἄγγλος περιηγητὴς Turner ἐν τῷ ἔργῳ του «journal of a tour in the Levant» ὀνομάζει «Αφρικαν». Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εἶνε κεραμαγμένη ἐπὶ βάρθρου ἐκ γρανιτώδους λίθου ἔχοντος σχῆμα ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδον τῆς προσόψεως αὐτῆς ἐχούσης ἔμβαδὸν 0,37 x 0,86 τοῦ μ. καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς :

1. Ἀγαθὴ τύχη
 2. Αὐτοκράτορα Καίσαρα Μ. Αὐρηλίον Ἀντωνόν... Ωτιμ.
 3. Σεβαστὸν Ἀραβικὸν Μηδικὸν Παρθικὸν Μ. Βρεττανικὸν ... Σεβαστῆ
 4. Κιὰ Φλ Πάφος ἢ Ἱερὰ Μητροπόλις τῶν κατὰ Κύπρον πόλεων παρόντων.
 5. Ἐκαὶ καθιερούνηται τοῦ τε κρατιστοῦ ἀνθυπάτου Ἰουνίου δὸν φρόντωνος
 - στὲ Τληπολέμου καὶ τοῦ ἀξιολο-
χε γιωτάτου λογιστοῦ Ἡλιανοῦ Πολυβιανοῦ
 7. δαθέντος ὑπὸ τῶν κυρίων ἡμῶν Αὐτοκρατόρων...
 8. Καὶ καταστήσαντος τὸν ἀνδριάντα ἀπὸ.....
 9. Ἀπὸ πόρων τῶν δογματισθέντων ὑπὸ τῶν ἀρχόντων.
 10. Τοῦ ἐνεστῶτος ΙΘ' καὶ ΙΔ'
 11. καὶ ἔτους
- Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐν ἀρχῇ ὁμοιάζει πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ D. C. Hogarth ἐν τῷ περισπουδάστῳ αἰκοῦ ἔργῳ «Devia Cyprica» (σ. 113) δημοσιευθεῖσαν ἐπιγραφήν ἐκ Σόλων εἶνε ὅμως ταύτης πολὺ σπουδαιότερα διότι ἀναφέρει τὸ ὄνομα τοῦ ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Μ. Αὐρηλίου δι-

ατελέσαντος ὁ ἑκπάλου ἐν Κύπρῳ τοῦ Τουνίου Νουβενταῖος, καὶ τοῦ Ρωμαίου λογιστοῦ ἢ ταμίου Ἡλιανοῦ Πολυβιανοῦ προσθέτουσα τοιοῦτοτρόπως νέα πρόσωπα εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐπὶ Ρωμαιοκρατίας διατελεσάντων ἀνθυπάτων ἐν τῇ νήσῳ μὴ ἀπαντώμενα οὔτε ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ D. Hogarth (6. 116-119) οὔτε ἐν τῷ τοῦ Σακελλαρίου (κυπριακά Α' σ. 387—390).

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐξαράχθη ἐπὶ βάρθρου τοῦ ἀνδριάντος τοῦ σοφοῦ Αὐτοκράτορος Μάρκου Αὐρηλίου (161 μ. Χ. — 180) τοῦ ἐνάρετον καὶ ὑπερόχου ἐκείνου ἡγεμόνος, ὁ ὁποῖος ἀπέκτησε δικαίως διὰ τῶν πολλῶν ἀρετῶν τὸν ἀμέριστον τὴν ἀγάπην τῶν ὑπηκόων του δεῖγμα τῆς ὁποίας εἶνε ἡ ἐν τῇ ἀπομεικρυσμένη ταύτῃ γωνίᾳ τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἰδρυσὶς ὑπὸ τῆς πόλεως Πάφου ἀνδριάντος πρὸς τιμὴν αὐτοῦ.

Ἐν τῷ στιχ. 1. τῆς ἐπιγραφῆς κατέστράφη ὑπὸ τοῦ χρόνου μετὰ τὴν λέξιν Ἀντωνῶν μέρος 0,11 ἐνεκα τοῦ ὁποίου φραίνεται κενὸν τι τὸν Μ. Αὐρηλίον ἢ ἐπιγραφή ὀνομάτῃ Ἀντωνῶν ἀντὶ Ἀντωνίνων, ὅπως φέρεται συνηθῶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Παράδοξως καὶ ἡ ἑτέρα ἐπιγραφή ἢ ἐν Σόλοις ἀνακαλυφθεῖσα με τοιοῦτον ὄνομα αὐτὸν ὀνομάζει καὶ διὰ τοῦτο ὁ δρ. Hogarth διορθώνει αὐτὸ εἰς Ἀντωνεῖνον.

Ἐν τῷ στιχ. 3. Ὁ Μ. Αὐρηλῖος φέρεται ὡς Ἀραβικὸς Μηδικὸς Παρθικὸς καὶ Βρεττανικὸς. Τὰς ὀνομασίας τοῦ Μηδικοῦ καὶ Παρθικοῦ ἀπένευμεν αὐτῷ ἢ σύγκλητος μετὰ τὰς κατὰ τῶν Πάρθων νίκας τῶν στρατηγῶν Πρίσκου καὶ Κασσίου

(βλπ. ρωμαϊκή Ἱστορία Φραγ Βερ-
τολίνη Σπ. Λάμπρου Β' σ. 282) ὡς
καὶ τὴν τοῦ Ἀρμενικοῦ, ἣν ἡ ἐπι-
γραφή δὲν ἀναφέρει ἐν ἀντιθέσει
ἀναφέρουσα τὰς τοῦ Ἀραβικοῦ καὶ
Βρετανικοῦ. Ἡ Πάφος ἐν τῷ στιχ
τούτῳ ὀνομάζεται σεβαστή εἴτε διὰ
τὰ ἱερὰ τῆς Ἀφροδίτης εἴτε διότι
μετὰ τὴν ἀνίδρυσιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ
Λυγούστου ἔφερε τὸ ὄνομα Λυγού-
σια=(Σεβαστή).

Ἐν τοῖς στιχ. 5 καὶ 6 ἀναφέρο-
νται τὰ ὀνόματα τῶν ἀνωτάτων ἐκ-
προσώπων τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχί-
ας ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ὁποίων ἐγένε-
το ἡ ἐγκαθίδρυσις τοῦ ἀνδριάντος
τοῦ Ἀνθυπάτου δηλ. καὶ τοῦ
λογιστοῦ ἢ ταμίου ὅτινες ὅπως καὶ
ἄλλοι ἀνώτεροι ὑπάλληλοι ἐστέλλον-
το ἐκ Ρώμης εἰς Κύπρον (Πβλ. Σα-
κελλαρίου Κυπρ. Α' 389).

Εἰς τὸ τέλος τῶν στιχ. 7, 8, 9 λεί-
πει μέρος 0,20 ἀπὸ ἑκαστοῦ στιχ.
συνεπεία βλάβης ὑπὸ τοῦ χρόνου.

Τὸ ἐν τῷ στιχ. 10. ἀναφερόμενον
ΙΘ' ἔτος πιθανόν γὰ εἶνε ἀπὸ τῆς
ἐκλογῆς τῶν ἀρχόντων τῆς Πάφου
καὶ τὸ ΙΔ' ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως τοῦ
Μ. Αὐρηλίου ὅστις ἐβασίλευσε ΙΘ'
ἔτη θεοποιηθεὶς μετὰ θάνατον.

Ἐν τῷ στιχ. 11 παρατηρεῖται
φθορὰ τῆς πληγῆς ἢ λέξις κ α ἰσοκρυ-
πῶς ἀναγινώσκεται.

Π

Ἡ δευτέρα ἐπιγραφή ἀνακαλυ-
φθεῖσα εἰς τὸ ἴδιον μέρος καὶ ὑπὸ
τοῦ ἴδιου προσώπου εἶνε γειγραμμένη
ἐπὶ πλ. κός ἐκ λευκοῦ Πεντέλικου
μαρμαροῦ ἔχουσα ἐμβελῶν προσόψε-

ως 0,76 x 2,46 του πάχους αυτής
άνερχομένου εις 0,18. Επί τῆς πλα-
κῆς ταύτης ἀνχινώσκει τις εὐκρινῶς
διὰ γραμμάτων 0,12 μ. τὰ ἐπόμε-
να:

[T. ANTONINΩΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΥΙΩΙ
ΑΥΤΟΥ Μ. ΑΥΡ[ΗΛΙΩ.]

[ΑΓΑ]ΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑΣ
ΑΝΟΔΟΥΣ ΚΑ.

Προφανῶς πρόκειται περὶ ἀφιερω-
ματικῆς πλακῆς, ἐκ τῆς ἑποιας φαί-
νεται ὅτι ἡ πόλις Πάρος ἐκδηλοῦσα
τὴν ἀγάπην της πρὸς τοὺς δύο ἐξέ-
χους ἡγεμόνας τοῦ Ρωμαϊκοῦ κρά-
τους τῶν Ἀντωνίνων Εὐσεβῆ (138
—161) καὶ Μ. Αὐριλιον ἤγειρε
πρὸς τιμὴν αὐτῶν ἀγάλματα
καὶ ἀφιέρωσε καὶ τὰς ἀνόδους, αἰτι-
νες πάντως ᾗδη ἦσαν πρὸς τὴν ὑπερ-
κείμενον λόφον τῆς Φάβρικας, καθ'
ὅσον ἡ ἐπιγραφή ἀνεκαλύφθη εἰς τοὺς
πρόποδας αὐτοῦ.

ΠΙ

Ἡ τρίτη ἐπιγραφή εἶνε ὀλιγον ἐ-
φθαρμένη καὶ εἶνε κεχαραγμένη ἐπὶ
γρανιτώδους βάλθρον καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

1. ΜΥ ΡΗΙΛΙΟ ΠΟΝΤΙ Ε
2. ΠΡΟ ΚΟΣ ΚΙΒΕΣ
3. ΡΑΡΗΙΑΕ ΔΙΟΚ[ΕΣ] ΚΝ.

Ἡ ἐπιγραφή ἀρχεται μὲ γράμμα
τὸ ἐφθαρμένον πιθανῶς δὲ νὰ εἶνε τὸ
ὄνομα τοῦ ἁ. Ἀνθυπάτου. Μ Ρηί-
lius Pontis, ἃς ὄν ἦτο ἀφιερωμένος

ὁ ἐπὶ τοῦ θάβρου πιθανῶς ὑπάρχων
ἀνδρὶς ἦτο ἀιθύπατος. Ἐν τῇ 2
γρ. ἡ φράσις PRO COS φαίνεται
νὰ εἶναι συγκεκριμένη ἔκφρασις τῆς
λέξεως Proconsules. Ἡ Ἑλληνικὴ
μετάφρασις τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται
αὕτη «Τῷ Μ. Φιλίῳ Ποντίῳ ἀνθυ-
πάτοις οἱ πολῖται τῆς Παρίας διοι-
κῆσέω».

Ἡ δημοσίευσίς τῶν ἐπιγραφῶν
τούτων ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ συντελέσῃ,
ἵνα ἄλλοι εἰδικοί μελετήσωσι καὶ ἐ-
ξετάσωσιν αὐτὰς καλύτερον καὶ λε-
πτομερέστερον. Περαιόντες τὰς ὀλί-
γας ταύτας περὶ αὐτῶν σημειώσεις
νομίζομεν καθήκον νὰ ἐπιστήσωμεν
τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων, ἵνα λα-
βῶσι πρόνοιαν πρὸς προφύλαξιν αὐ-
τῶν ἐκφράζοντες συνάμα τὴν εὐχὴν
ἵνα τὸ Κυπριακὸν Μουσεῖον ἐπιχει-
ρήσῃ ἀνασκαφὰς εἰς τὸ μέρος, εἰς τὸ
ὅποσον αἱ ἐπιγραφαὶ ἀνεκαλύφθησαν
ὅπου καὶ ἄλλα ἔργα ἀρχαίας τέχ-
νης ἦλθον εἰς φῶς ὡς κιονόκρανα
Κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, στήλη γρανί-
του με ἐλιχαίειδεις ἀύλακας κλπ. καὶ
εἰμῆθα βέβαιοι, ὅτι καὶ πολλὰ ἄλλα
θὰ φανερωθῶσιν ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Κυ-
πριακῆς Ἱστορίας καὶ τῆς ἐπιστήμης
καθόλου.

Πάφος 28 Νοεμβρ. 1916.

ΛΟ·Ι·ΖΟΣ· ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ COOP 2002

ΕΦΗΜ: Ανωκ..... ΗΜΕΡ. 3) 16 Δεμβ. 1916